

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS RÖZGZDASÁGI HETILAP. Cenzurat dr. Victor Stolcoviciu, Déva.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 20 Lei. | Negyed évre — — — 5 Lei.
 Fel évre — — — 10 „ | Egyes szám ára — — — 50 bani
 Nyilttér soronként 3 Lei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ifj. Szántó Károly.**
 Kiadóhivatal: **Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.**
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza. Hirdetések Árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Sándor János — 80 éves.

Istennek különös kegyelméből e hó 15-én Sándor János ny. Kún-koll. tanár 80 ik születésnapját éri meg. Oly ritka Isten áldása ez, hogy a mai megfeszített idegzetű nemzedéknek még az elgondolása is ajándék számba megy. Testi szemeinkkel látni egy 80 éves férfit annál nagyobb gyönyörűség. És tudni, hogy ez a férfiú félszázadnál tovább a miénk, a szászvárosi magyar társadalomé volt, hogy egész életében a jóknak és derék embereknek ama nemes csapatjához tartozott, akik mindig a műveltség szolgálatában állottak —, ezt tudni, ezt érezni és a 80 éves ősz férfit ezért hálával körülövezni s szeretettel és tisztelettel köszönteni: legnemesebb emberi kötelességünk.

Sándor János 80 éves pályája alatt a közéletnek sok pontján fejtett ki derekas tevékenységet. Sohasem volt zászlótartó, sohasem volt vezető, de mindig a zászlótartók és vezetők mögött állott annyi hűséggel, annyi becsületességgel, a jellemnek olyan acéloságával és a kedélynek annyi szeretetreméltóságával, hogy igen sokszor az elért győzelem kivívása a zászlóvivők beismerése szerint is a Sándor János érdeme volt.

Mint tanár majdnem 40 éven át működött. Tanítványai csak nevének említésére is derült arccal emlékeznek vissza jószágos lényére. A Kún-kollegium igazgatásában is mindig kivette részét. Utóbb éveken át éppen egyik gondnoka volt. Tanári és gondnoki működését egyaránt jellemzik lelkiismeretessége, egyenes és nemes fölfogása. Hogy mennyire összenőtt a Kún Kocsárd intézetével mutatja az is, hogy a világháború alatt újra beült — felkérésre — a katedrába s a fiatal erőket is meglepő frissességgel és érdeklődéssel tanította szaktárgyait, a természettudományokat. Az iskolai és egyházi életnek még a legaprólékosabb mozzanata is fontos volt előtte mindenkor. Azért tenni, dolgozni csak oly természetes volt neki, mint akár a lélekzés.

Munkássága, jellemének páratlanul nemes erkölcsi tartalma által azonban nemcsak a Kún-kollegiumnak s a ref. egyháznak, de Szászváros város és Hunyadvármegye közéletének is mindenkor nagytekintélyű, tisztelettel és szeretettel körülvevő alakja volt. A különböző pártok és érdekek a Sándor János személyében mindig megnyugvással bíztak, mert tudták, hogy Sándor János nemcsak jó ember, de igazságos is. Elméjének világossága, a szívében lakó nemes emberszeretet a közéletnek sokszor piszkos hullámszáma közepette is úgy tűnt fel a viaskodók előtt, mint valami felsőbb világnak egy-egy reánk-villanása.

És szóljak-e a magánéletében megnyilatkozó szeretetreméltóságáról? Nem hiszem, hogy akadna ember — bármely rangú, felekezeti és nemzetiségű —, aki a Sándor Jánossal való érintkezés után ne érezte volna lelke legmélyén azt, hogy: Én egy jó em-

berrel beszéltem most. Ugy-e bizony, hogy kevés ilyen férfiúval találkozhatni az életben.

Sándor János egyéniségének nemes kincseit 80 éven át így osztogatta szerete családjának, a Kún-kollegiumnak, a köznek a javára. És még ma, 80 éves korában is jó erőben, a székely szellemnek csodálatos frissességével jár-kei közöttünk. Kegyelmes volt hozzá az Uristen, de hozzánk is, hogy nekünk, a mi körünknek adta őt. Azért köszöntjük őt e nevezetes időpontban szeretettel, tisztelettel. Kivánjuk, hogy életének további folyása is a gondviselés kegyelmes intézése szerint haladjon. Kivánjuk, hogy tartsa meg az Isten lelkének dertűjét, szellemének bölcsességét mindaddig, míg élnie adatik.

Ad multos annos!

* * *

Életrajzi adatai:

Sándor János született 1840. november 15-én Pákéban, Háromszék megyében. 1852. és 1853-ban a székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium elemi osztályaiban tanult. 1854—1867-ig a nagyenyedi Bethlen-főiskolában végezte a gymnasialis-, 3 éves bölcsészeti-, 2 éves jogi- és 2 éves theologiai tanulmányait. 1867—1870-ig terjedő 3 év alatt rendes osztály-tanító és iskolai contra volt ugyancsak az enyedi Bethlen-főiskolában. 1870—1872-ig a berlini-, halléi- és tünbingeri egyetemeken hallgatta a természettudományok előadását, főleg természetrajzot és vegytant. A szászvárosi Kún-kollegium előjárósága 1871-ben, midőn még az egyetemen volt, segéd-tanárrá választotta és 700 frttal segélyezte. A tanítást 1872. szept. 1-én kezdette meg, 1873-ban a természetrajz és vegytan rendes tanárává választott. E minőségben működött nyugalomba vonulásáig azzal a különbséggel, hogy a conventi tanterv a vegytant a gymnasium rendes tantárgyai közül törölve, tantárgya a természetrajz mellett többé már nem a vegytan, hanem a földrajz. 1875-től 1880-ig, a régi rendszerben körülírt hatáskörrel, ő vitte az igazgató-tanár teendőit is. Nyugalomba vonult 1902. aug. 31-én 31 évi szolgálat után. Tagja s lelkes munkása volt a város és Hunyadvármegye majd mindenik vallásos, kulturális vagy más közcélú szolgáltató egyesületének. 1905-ben választotta meg az erd. ref. egyházkerület közgyűlése a Kún-kollegiumhoz gondnoknak. Erről a tisztségéről 1917-ben mondott le.

—f—y.

Nitti a versaillesi béke ellen.

A „Keleti Ujság“ írja: (Roma, nov. 3.) Nitti folytatja támadásait a versaillesi békeszerződés ellen. A „Mattino“ és a „Resto del Carlino“, című lapokban egyidejűleg új cikkeket közöl, amelyeket a new-yorki „United Press“ egész Amerikában el fog terjeszteni, Olaszország volt miniszterelnöke Németország-

got védelmezi, „mely napról-napra újabb meg-alázásokat szenved“.

Nitti hosszasan fejtegeti, hogy Németország képtelen a reá kényszerített feltételeket teljesíteni. Cikkét az Egyesült-Államokhoz intézett kiáltvánnyal végzi, melyben azt kívánja, hogy az Egyesült-Államok „azoktól az államoktól, amelyek még most is Európa békéjét fenyegetik“ — Franciaországot és Lengyelországot érti — „tagadjanak meg minden hitelt, minden élelmi cikket, minden együttműködést“.

A helybeli ev. Jugendverein őszi ünnepélye.

A helybeli szász ev. Jugendverein október 30-án a „Transsylvania“ szálloda nagytermében egy minden tekintetben jól sikerült tánc-csal egybekötött műsoros őszi ünnepélyt rendezett. A csinosan felterített asztalok mellett nagyszámu közönség nézte és hallgatta végig az élvezetes műsort.

Az első szám egy két felvonásos szindarab volt: „Álarcos bál a jácint alagutban“. Az összes szereplők ügyesen oldották meg feladataikat. — Kitűnők voltak: Gráf Márta, Brotschi Herma, Spitra Henrik, Schuster Mici, Brotschi Viktor, Schulleri Tuci, nagyon jók voltak: Stephani Tilike, Procinkievicz Zseni és Gross Edit.

Ezt követte „Muki az iskolás fiu“ című kuplé, melyet Stephani Tilike adott elő nagy ügyességgel Schelker Helmut zongorakiséréte mellett.

Azután következett egy „Jetzt gang i am Brünnele“ c. élőkép. A csinos élőkép szereplői Gravenhorst Hilde, Opra Vali és Procinkievicz Zseni voltak.

A második élőkép „Sah ein Knab ein Röslein stehen“ volt. A szereplők Liebhart Zelma és Antoni Gräte voltak.

A két élőkép bemutatása alatt a színpalak mögött az ez alkalomból összeállított vegyeskaru dalárda énekelt.

Végül „A két mosóleány“ c. kuplét énekelte Schuster Mici és Seidner Lici nagy hatással Schelker Helmut preciz zongorakiséréte mellett.

Az előadásokat sűrű taps honorálta. Ezután reggelig tartó tánc következett, melyhez a zenét Duma Géza hírneves zenekara szolgáltatta.

Az olasz kormány terve a flumei kérdés megoldására.

A „Keleti Ujság“ írja: (Róma, november 4.) A kormánynak az Adria-kérdésben közölt programja a következő: 1. Az alpesi front a londoni paktum alapjén Voloskával együtt Olaszországnak jut. 2. Fiume szabad állam lesz, a népszövetség védnöksége alatt. 3. Zára hinterlandjával együtt szintén szabad állam lesz, amelyet diplomáciai téren Olaszország képvisel. 4. A Quernerói és Kursorali szige-

teket felosztják. 5. Szebenikot, Kattarót és a szomszédos szigeteket leszerelik. 6. Jugoszlávia az olasz alattvalóknak politikai és kulturális szabadságot ad. (Dtü.)

Csend.*

Szivem tengerszem,
Amelynek mélyén világlások
Harca morajlik —
S a tükre sima, mint a béke.

Uralkodom! — ledőltek kastélyokon:
El nem ért vágyak romjain.
A napfényből enyém az alkony.

A szerelmem: csend.
Beláthatatlan sivatagon
Állok, boldog hallgató
— S köröttem holtta vált homok
Hirdeti rég volt Számum ordítását.

Előttem hívó ut nyújtózkodik
Az ismeretlen láthatár felé.
A vége sűrű sötétségbe vesz,
Melyben minden benne van
A békém; vágyaim; a fény, amit epedtem;
S a csend, ami leginkább az enyém!

Maksay Albert.

* Mutatványul a Kolozsváron megjelenő „Erdélyi Szemle” c. hetilap okt. 30-án megjelent számából.

NAPI HIREK.

— **Személyi hír.** Majláth püspök, amint értesülünk a múlt héten Bukarestből a Simpsonnal Rómába utazott.

— **Igazgató választás a ref. Kún-koll. elemi iskolájában.** A ref. Kún-kollégium elemi iskolájának üresedésben levő igazgatói állására az előjáróság dr. Kristóf György koll. tanárt választotta meg.

— **Szervezkedik az egész magyarság.** Megmozdult az egész Erdély, a Bánát, Kőrös-mente, Szatmár és Máramaros magyarsága. Megindult a társadalmi szervezkedés folyamata. Egyelőre csak társadalmi szervezkedésről van szó, mely a teljes egyöntetűséget van hivatva elérni minden téren. Azt, hogy pl. Nagyszalontán is ugyanolyan magatartást tanusítson a magyarság, mint Csikszeredán. Mindenki helyesli azt, hogy meglévő legnagyobb szervezetének, az EMKÉ-nek keretébe tömörüljön minden erő. Ma még a szervezkedés kezdő stádiumában vagyunk, de néhány nap múlva már elérkezik a program megvalósításának ideje. Hogy mi a szervezkedés célja és hogy mi a tennivaló, azt kimerítően föl sem lehet hirtelenében sorolni, de azt minden magyar ember érzi és tudja. A hol magyar iskolát kell felállítani és fenntartani, a hol a magyar kulturát kell fejleszteni, a hol a magyarság érdekeit kell megvédeni, házáat megoltalmazni, jogért küzdeni: ottan mindannyiszor sorompóba fog lépni az EMKE, amely akkor már nemcsak egy egyesület lesz, hanem egy harmadfélmillió népnek, Erdély, a Bánát, a Kőrös völgye, Szatmár és Máramaros magyarságának képviselője.

— **Halottak napja.** A kegyeletes megemlékezés az elhunytakról ez évben is megtörtént. A temetőben kigyultak a sárgafényű gyertyák s a sirokat körülállók szemeiből az elhunyttra való visszaemlékezés ez évben is könnyet váltott ki.

— **Halálozás.** Dr. Bochkor Mihály, a kolozsvári volt magyar egyetem kiváló tanára a napokban hülés következtében szerzett betegségben meghalt. A nagy tudású tanár halála mély részvétet keltett. Temetése Kolozsváron f. hó 5-én ment végbe óriási részvét mellett.

— **Házasság.** Ferenczy Vilmos helybeli kereskedő f. hó 3-án tartotta esküvőjét Szászvároson Schaffer Berta urleánnyal.

— **Ezüst lakodalom.** A múlt héten ünnepték házasságuk 25 éves évfordulóját Winkler János bányatanácsos, a Salgótarjáni Köszénbánya R. T. igazgatója és neje.

— **A pápa és a kitelepültek.** A pápa Csernoch biboros, hercedprimás útján 50 000 lírát küldött a budapesti waggon-lakók felsegélyezésére.

— **Román és magyar ujságírók egy táborban.** A bukaresti „Asociatia Generala a Presei Romane” felhívást bocsátott ki az összes nagyromániai ujságíró egyesületekhez, hogy alkossák meg nemzetiségi és vallási különbség nélkül a romániai sajtó föderációját, amely csatlakoznék az internacionális sajtó egyesülethez, amelynek Brüsszelben állítanak fel központot. A felhívás a kolozsvári ujságírók egyesületéhez már megérkezett. Érthető kíváncsisággal várjuk az adandó választ.

— **Október 31. megünneplése.** A reformáció kezdetének, október 31-ének évfordulóját lélekemelő ünnepélyekkel ülte meg a helybeli református egyház és közönség. A vasárnap délelőtti istentiszteleten Székely János koll. vallástanár tartott magas szárnyalású szent beszédet, melyben emelkedett gondolatokban gazdagon fejtegette az évforduló jelentőségét. Az isteni tiszteleten a ref. nőegyesületi és kollégiumi ifjúsági egyesített dalkar is közreműködött, mely Luther „Erős várunk” kezdetű énekét adta elő nagy hatással. Este 6 órakor a ref. nőegyesület s a Kún-kollégium együttesen rendezett vallásos estélyt nagyszámu közönség s a koll. ifjúság részvételével. A gazdag műsort egyházi közének vezette be, mely után Liszkay Kálmán VII. o. t. szavalt alkalmi költeményt. Azután Szabó Gizi tanárnő játszotta el hegedűn Beethoven Septett-jének Adagio tételét Roth Ágoston tanár cello és Nagy Ödön tanár zongorakíséretével. A művészi szabatosággal s meleg átérzéssel előadott zeneszám mély hatást tett. Az ünnep jelentőségét dr. Görög Ferenc koll. igazgató fejtegette hatásos felolvasásban, melyben érintette a reformáció létrejövételének történeti szükségességét, kifejtette áldásait s emelkedett szavakban kötötte a hallgatóság lelkére a vallásos érzés ápolását. A nagyszerű előadást a közönség tapssal honorálta. Azután a ref. nőegyleti vegyes dalkar adott elő szépen egy számot Görög József tanár vezetésével, majd Vig Erzsébet k. a. szavalt mély érzéssel Vargha Gyulának Czeglédi István című hosszabb lélekzetű költeményét, mely után az ifjúsági zenekar játszotta Mendelssohn D-moll symphoniájának utolsó tételét Alföldy Béla koll. zenetanár vezetésével kitűnő sikerrel, végül az „Erős várunk . . .” kezdetű reformációi éneket énekelte a gyülekezet. A rendkívül sikerült vallásos estélyről a közönség emelkedett lélekkel, vallásos érzésben gyarapodva távozott.

— **Iskolai hír.** Lupényben a róm. kath. felekezeti iskola megkezdte működését. A növendékek száma 120. A püspöki hatóság ehhez az iskolához rendes tanítókká Dalikné Balia Ilonát és Mártonosi Annát nevezte ki.

— **A szemlék sorrendje Szászvároson.** Szászváros város november hó 12-én kerül sorra a mint következők: November 12-én az 1880—1883. évfolyambeliek, 13-án az 1884—1887, 14-én az 1888—1890, 15-én az 1891—1894. és nov. 16-án az 1895—1896. évfolyambeliek. A szemle naponta fél 8 órakor kezdődik. Pontos megjelenés megkívántatik. A naponta beidézett születési évfolyam a bi-

zottság elé kerül. Mindig a legidősebb évfolyam kerül először sorra. A szemle naponta kb. déli 1 óráig tart.

— **Halálozás.** Özv. Zalányi Jánosné szül. Darkó Zsuzsanna f. hó 1-én 67 éves korában Szászvároson meghalt. Temetése f. hó 2-án ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytban Kolowrat Oszkár helybeli iparos az anyósát gyászolja.

— **Templomi ünnepély.** A róm. kath. leányegylet és a gimnázium róm. kath. ifjúsági dalárda közreműködésével f. hó 21-én délután fél 6 órakor élőképekkel, vallásos szavallatokkal, melodrámmal, ének- és zenehangversennyel egybekötött vallásos-estélyt rendezünk, melyre az összes kath. hívőket és az érdeklődőket tisztelettel meghívja a róm. kath. plebánia hivatal. Részletes műsor a jövő számban.

— **Biztosi vizsgák.** A napokban folytak le Kolozsvárt a pénzügyőri biztosi vizsgák, amelyen 35 jelölt vett részt. Hunyadmegyéből Eisler Albert helybeli, Szász Lajos dévai és a kolozsvári monopol-direkcióhoz beosztott Sztojka Rezső főszemlések vettek részt. Mindegyik sikerrel tette le a vizsgát.

— **A közigazgatási tisztviselők új napidija.** A belügyminiszterium államtitkársága a közigazgatási tisztviselők napidiját a székhelyükön kívül teljesített munkálatokért a következőkben állapította meg: III—V. fizetési osztálybeliek 100 lei, VI. o. 75 lei, VII—VIII. o. 60 lei, IX. o. 50 lei, X. o. 45 lei, XI. o. 40 lei, díjnokoknak 30 lei és a szolgáltnak 25 lei. Kocsin vagy szekéren való utazáskor kilométerenként 4 lei. Gyalogolás esetén (ha a terepen nem lehet szekérral közlekedni) óránként 10 lei, de napi 8 óránál több nem számítható fel. A rendelet október hó 15-én lépett életbe.

— **Vallásos dráma.** A róm. kath. ifjúság és a kath. leányegylet december elején igen hatásos misztériummal lepi meg az érdeklődőket. A misztérium 3 felvonásos lesz kedves jelenetekkel. Az első és második felvonás mindenkit egyformán érdekel, a harmadik felvonás pedig különösen a gyermekek kedvenc ábrándja: Jön a Mikulás! A próbák javában folynak. Program közölve lesz annak idején.

— **Meghívó.** Tisztelettel meghívjuk a t. érdeklődő közönséget a f. év november hó 14-én a róm. kath. iskola tantermében tartandó kedélyes estélyünkre. Kezdeté d. u. 6 órakor. Beléptidij felnőtteknek 4 lei, diák- és gyermekjegy 2 lei. Kacagató kabaré-számok, cigányzene, tánc, tea, sütemény, hideg sült stb. stb. A róm. kath. polg. és elemi iskola tantestülete.

— **A Napkelet negyedik száma** az általános sztrajkkal kapcsolatos hosszabb nyomdai üzemszünet miatt csak csütörtökön reggel jelent meg. Az új szám bőségesen és változatosságában az eddigieket is felül multa. Janovics Jenő Shakespeare-tanulmánya szenzációja Erdély esztétikai irodalmának s az új dramaturgiai felfedezések egész tárházát nyitja meg a közönség előtt. Sándor Józsefnek, az Emke elnökének cikke érdekes megemlékezés kulturánk e fontos intézményének első napjairól. Kolozsvári Bálint előadásának vázlata értékes vitának fog anyagául szolgálni. Nyirő József, Gyallay Domokos és Zsolt Béla novellái, Bárd Oszkár, Szombati Szabó István, Tompa László, Kádár Imre és Ligeti Ernő versei, Marót Sándor tanulmánya, Tabéry Géza regénye és számos jegyzet és kritika teszik káprázatosan dussá az új számot, amely Kós Károly új címlapjával jelent meg.

— **Karácsonyi miszterium.** A karácsonyi népszokások s a kedves pásztorjátékok jelmezes és élőképes előadására is nagyban készül a róm. kath. tanuló ifjuság. Öt felvonásos miszterium kerül színre, mely a tavalyinál is fényesebb sikerűnek ígérkezik. Ez folytatása lesz a december első vasárnapján színre kerülő 3 felvonásos vallásos drámának és karácsony másod vagy harmadnapján lesz előadva 40 szereplővel.

— **Erdélyi kompasz.** Amióta az erdélyi gazdasági élet elszakadt régi piacától, azóta vállalatok, bankjaink sok mással egyetemben laginkább egy új kidolgozású kompasz hiányát érezték. Ezen a hiányon óhajt most segíteni a kolozsvári Erdélyi Merkur, amikor nagy munkával, fáradságot nem ismerő energiával megkezdte az adatgyűjtést a nyugati határszéli városoktól kezdve le egész az erdélyi szögletekben levő kis mezővárosokig. Minden banknak, kereskedőnek, gyárosnak, vállalkozónak szüksége van erre a Kompasra, amelyben Erdély minden cégét megtalálhatja. Az „Erdélyi Kompas“-ra azonban annál inkább szüksége lesz az erdélyi közgazdaságnak mert az „Erdélyi Kompas“ nemcsak a pénzintézetek s más részvénytársaságok címeit foglalja magába, hanem az összes egyéni cégeket is, kereskedelmi, iparit egyaránt. Hogy a munka eredménye teljes és minél sikeresebb lehessen, az összes erdélyi vállalatok felkértek, hogy haladéktalanul küldjék be adataikat a Kompas részére, nehogy kimaradjanak ebből a hatalmas kereskedelmi címtárból.

— **A helybeli mozgósínházban** vasárnap, e hó 14-én a „Corvin“ filmgyár egyik remekművét fogják vetíteni. A négy felvonásos filmdráma címe „Mágia“ s a fantasztikus meseszövevényen kívül különös értéket kölcsönöz a műnek Várkonyi Mihály, Nyáray Antal, Lábás Juci és Nagy Magda játéka. Ehhez nincs mit hozzátenni. Az utóbbi időben mozink egyik estélye a másikat igyekszik túlszárnyalni műértékben és élvezetben. Az Ormezo szky gyermekek hangversenye s a kis Osborne és Afrik filmszereplése után most ez a Várkonyi—Nyáray—Lábás tercett a csekély belépődíj mellett olyan nivós szórakozást jelent, hogy bátran megállja a versenyt sok más drága beléptidíjakkal dolgozó vándor művész truppok által nyújtott műélvezettel szemben. A mai szűkös időben a mozi valószínű felüdülése az idegeknek s olcsósága folytán igazi családi szórakozó hely.

— **A hunyadmegyei vendéglősök és kávéosok gyűlése.** A hunyadmegyei vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok a napokban Déván, a Centrál kávéház éttermében gyűlést tartottak. A gyűlés célja a vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok által megalakított, de a háboru alatt stagnált ipartársulat újjáélesztése volt. Ezzel egyidejűleg tisztújítás is volt a következő eredménnyel: Elnök: Kalocsay Simon, alelnökök: Doda János és Sellei József, (egy alelnöki tisztség fel lett tartva a vidékiek részére), ügyész: dr. Laufer Árpád, jegyző: Szöllösy József, pénztáros: Breier Emil.

— **A többletek beváltása.** A pénzügyminiszterium minden pénzellátási központnál, ugymint a kolozsvári, brassói, nagyváradi és temesváriánál egy-egy bizottságot állított fel, melyek a kereskedők, gyárosok és bankok által be nem jelentett és be nem váltott koronátöbbletek beváltásával lesznek megbízva. A beváltás következő feltételek mellett fog megtörténni: 1. Ki lesznek fizetve a kereskedők, gyárosok és bankok által bejelentett többletek oly feltétellel, hogy ezek eredetét hivatalos és elfogadható akták nyomán igazol-

zotlnak látszassék, mint például az eladott áruk vagy inkasszált adóságok. Többletnek tekinthetők csak azok az összegek, amelyek augusztus hó 24-től szeptember hó 10-ig lettek inkasszállva, eltekintve attól, hogy fel voltak-e tüntetve a 40 százalékos nyugtába, vagy hogy egyáltalában nem fogadták el beváltásra. Ugyancsak többletnek tekintettek a nyugtában foglalt és bejelentett összeg 40 százalékat meghaladó összegek. E többletek 60 százalékos készpénzben és 40 százalékos nyugtában lesznek kifizetve. A már meglevő 40 százalékos nyugták és a többlet 40 százalékos nyugtákat a bizottság vissza fogja tartani és helyettük újabbakat állít ki, melyekben fel lesz tüntetve ugy a 40 százalékos többlet, mint a bejelentett összeg 40 százalékos is, egyszóval a bejelentett összeg 40 százalékos nem esik bele ebbe a beváltásba. Mindazok a kereskedők, gyárosok és bankok, amelyek ebbe a kategóriába beleesnek, a pénzbeváltási kolozsvári központnál kötelesek megjelenni a nyugtákkal és kellő igazolványokkal. 2. Be lesznek váltva a falusi néptől a bejelentés határideje után befolyt összegek is, valamint a be nem jelentett összegek, amelyek 60 százalékos készpénzben és 40 százalékos nyugtában lesznek kifizetve. A beváltás engedélyezésére benyújtott kérvények közül csak azok lesznek tekintetbe véve, amelyek október hó 15-ig érkeztek be. A pénz eredete az előjáróság által kiállított okmánnyal igazolandó. 3. A közhivatalok 40 százalékos nyugtája, valamint a 10.000 koronásról szóló nyugtája is beváltásra kerülnek. A beváltás október hó 18-án vette kezdetét.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat beküldeni, előfizetéseiket postafordultával megújítani sziveskedjenek, mert ellen esetben — legnagyobb sajnálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk további küldését jelen számmal beszüntetni.

Kiváló tisztelettel:

A kiadóhivatal.

— **Mozgósínházak monopolizálása.** Bukaresti hírek szerint a belügyminiszteriumban törvénytervezet készül, amely a mozgósínházakat állami monopólium tárgyává teszi. Az impulzust erre a tervezetre a mozgósínházak nagy jövedelmezősége és propagandisztikus célokra alkalmas volta adhatta.

— **Az Erdélyi Szemle naptára.** Az Erdélyi Szemle múlt évi naptárát a magyar közönség példátlanul nagy érdeklődéssel és szeretettel fogadta. Naptárunk első kiadása néhány nap alatt teljesen elfogyott, ugyannyira,

hogy második kiadás vált szükségessé. Ez a kivételes siker arra indította az Erdélyi Szemlét, hogy a jövő évre is adjon ki naptárt. A kiadást előkészítő munkálatok már megkezdődtek. A szerkesztőség a legnagyobb ambícióval azon van, hogy a tavalyi nivót ne csak fenntartsa, hanem túl is haladja. A naptári részen kívül helyet foglalnak benne Erdély legelőkelőbb költőinek, íróinak írása. A külső alakra is nagy gondot fordít a szerkesztőség, minden igyekezetével arra törekedvén, hogy szép, művészi kivitelű munkát juttasson a magyar közönség kezébe.

— **Nagy automobilos rablások Petrozsényben.** (Gépfegyveres támadás. — Kifosztották a mozi közönségét.) A „Hugydvámegye“ írja: Egy idő óta a legvakmerőbb rablótámadások hírei érkeznek Petrozsény és környékéről, amelyeket egy automobilal és gépfegyverrel felszerelt rablóbanda követ el s amellyel szemben a rendőrség mindeddig tehetetlen, amennyiben a legerélyesebb nyomozás dacára sem tudta azt kézrekeríteni. A napokban négy sertéskereskedő lett újabb áldozata ezeknek a vakmerő rablótámadásoknak. A kereskedők Tirgul-Jiubul nagyobb mennyiségű sertést szállítottak a hegyeken keresztül Erdélybe. Petrozsény felé mentek, ahol a bánya akarta a szállítmányt átvenni. Már áthaladtak a Szurduk szoroson, amikor közvetlenül Petrozsény előtt egy autó érte utol őket, amelyből hirtelen erős gépfegyvertűzet kaptak. A szerencsétlen embereket egy szempillantás alatt leterítették a támadók s miután a holttesteket kirabolták gyorsan elszárgultak. A támadás követő napon délután a petrozsényi moziból kijövő közönséget támadta meg a rablóbandának egy fegyveres csapata. Mindenkit megállítottak, az ékszereket és a pénzt elszedték s aztán eltűntek. Mire a rendőrség kiérkezett, a rablók már a község másik részében betöréseket követtek el. Most erős katonai készültséget küldtek Petrozsénybe, amelynek feladata, hogy a rendőrséggel karöltve a környező hegyeket átkutassa és így remélhető, hogy a rablóbanda rövidesen kézre kerül.

— **Eszperantó levelek idegenből.** A „Keleti Ujság“ írja: A hatéves háboru és annak következményei hosszú időre lehetlenné tettek minden nemzetközi levélbeli érintkezést. A cenzura megszűnése után az eszperantisták, a nemzeteket egy testvérré tenni akaró világnyelv eszméjének hirdetői voltak a legelső, akik azonnal újból felvették a kapcsolatot a legtávolabbi országokban élő „eszmétársaikkal“ is. A kolozsvári posta is szinte napról napra kézbesít már a messze Indiáról, Kinából, Japánból, Új-Zélandból és másunnan jött képes üzeneteket, amiket az ötágu zöld csillag (az Eszperantó jelvényével) jegyében küldenek egymásnak az eszperantisták. A világnyelv kolozsvár híveinek egyike — különben a „Keleti Ujság“ egyik munkatársa — éppen ma kapott Párisból egy vaskos csomagot, a mely a párisi eszperantó kongresszus összes dokumentumait, az előadások, kirándulások stb. részvételi jegyeit és a kongresszus művészi kivitelű jelvényét (egy zöld szallagra erősített plakettet) tartalmazta.

— **Egy kereskedő sem utasítható ki.** A belügyminiszter 56640. számú 1920. okt. 2. No. 57776. okt. 8. án kiadott rendelete szerint egy kereskedő sem utasítható ki, vagy helyisége el nem vehető, ha iparengedély birtokában van. E rendelet az 1918. után megszerzett iparengedélyekre is vonatkozik. Reméljük, hogy e kettős rendeletnek meg lesz a hatása és megszűnik már a kereskedőinket kétségbeesztő állapot, az „üzletrekvirálás“.

— **Három nagy szanatórium Erdélyben.** A népjóléti reszort programja szerint a legközelebbi jövőben három nagy tüdőbeteg szanatórium épül Erdélyben. Nagynyeden az épület már meg is van, amennyiben a még be nem rendezett vincellér iskolát alakítják át szanatóriummá. A másik két tüdőbeteg-gondozó Nagybányán és Borgóbesztercén épül fel. Az építkezéshez szükséges összegeket a minisztertanács már megszavazta s így az építkezések is rövidesen megkezdődnek.

— **Statisztikai az állatokról.** A tavaszi állatösszeírás adataiból a kolozsvári földművelésügyi államtitkárság állategészségügyi és állattenyésztési osztálya statisztikát állított össze. Eszerint Erdélyben és a kapcsolt részekben volt az összeírás idején: 137,606 bivaly, 357,612 ló, 1,181,107 sertés, 2,391.262 juh, 270.604 kecske, 3316 szamár, 368 öszvér és majdnem kétmillió szarvasmarha, melyek között fehér 717.013, pirostarka, 1,135.543 borzderes 69.319, másfajta pedig 63.123 volt. A háboru előtti adatokkal összehasonlítva különösen a lóállomány csökkenése feltűnő, ami a háboru hatásának tulajdonítható.

— **Van dohány és szivar — bőven.** Végre ezt is megértük, hogy nem kell már órákon át ácsorogni a trafikok előtt egy kis „füstölő“-ért, nem kell könyökkel csinálni utat, hogy hosszas várakozás után megkapjuk dohányjegyeinkre a kiutalt mennyiséget. A dohányjegyrendszer már régen megszűnt s most — hála az Égnek — a dohányhiány is. Azaz, hogy — pardon — mert hát, még mindig dohány inségben szenvedünk. A dohánytözsdék zsufolva vannak bár dohányval, szivarval s még sincs dohányunk. Nincs pedig azért, mert olyan magas lett a dohányfélék ára, hogy csak is a vagyonos osztály engedheti meg magának azt, hogy naponként 8—10 drb., akár csak rövidszivart is elszívjon. Egy békebeli 5 filléres rövid szivar ára ma 1 leu s így annak is, aki igényét legszerényebben óhajtja a legolcsóbb szivarok szivásával ki-elégíteni, évi 3650 lei-be kerül a füstölése. Ez az oka annak, hogy a tözsdék előtt megszűnt a tolongás és annak is, hogy nem fogy a dohány s főleg a szivar. A helybeli nagy trafik kirakata is szebbnél-szebb szivarfélékkel van kirakva, de bármennyire is csábító e kép, a polcokról nem fogy a szivar. A magas dohányárak a csempészet felvirágzását idézik elő s így a hihetetlenül megrágult trafikárakon az állam nem sokat nyer.

— **Aki eladni vagy venni akar bármit,** az hirdessen a „Szászváros és Vidéké“-ben. Lapunk a megye minden városába, községébe jár s így a hirdetés eredménnyel jár. Hirdetési díjak árszabás szerint.

Ferenczy Vilmos

fűszer, csemege és lisztkereskedése
Szászvároson.

Üzletmegnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Szászvárosban a Főtéren a Báts-féle ház sarki helyiségében

fűszer, csemege és lisztkereskedést

nyitottam. — Üzletemben a mai nehéz beszerzési viszonyokhoz képest mindenféle szakmabeli áru kapható. — A n. é. közönség támogatását tisztelettel kéri:

Ferenczy Vilmos

kereskedő. 66 1—5

— **Uj vasuti vonal az Adriai tenger és a Duna között.** Az „Erdélyi Merkur“ írja: Egy belgrádi hír közli: Stoinovic pénzügyminiszter több szakértő kíséretében Bocchából Cattaróba érkezett. Megvizsgálta Antivárit és Dolcignot. Rövidesen megkezdik a kikötő építését s ugyanakkor új vasuti vonalat fognak építeni. A Duna és Adriai tenger közti vasutvonal tervei véglegesen be vannak fejezve. A vonal Belgrádból fog indulni a Száva folyása mentén, Obrenovac és Sabácon át, keresztezni fogja Macivat, azután a Drina hosszában Visegrádra érkezik. Tíz km. hosszú alaguton keresztül a Zeta völgybe érkezik, innen keresztül haladva Montenegrón Cattaróba érkezik.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősöknek, jó barátoknak, a kik drága halottunk: özv. Zalányi Jánosné szül. Darkó Zsuzsanna temetése alkalmával mély fájdalomukat a temetésen való megjelenésükkel és részvénytámaszkodásaikkal enyhíteni szivesek voltak, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Szászváros, 1920. november hó 3 án.

Kolowrát Oszkár,
Kolowrát Oszkárné,
és Zalányi Berta.

KÖZGAZDASÁG.

Az agrár-reform rendelet végrehajtási utasítása most jelent meg. Külön utasítás szól a megyei, külön a községi bizottságok részére. A megyei bizottságok részére kiadott végrehajtási utasítás magyar fordításban megjelent az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos lapjában az Erdélyi Gazdában. Az utasítás szerint a bizottság megállapítja a földosztásban részesíthetők jegyzékét, határoz a kisajátítási ügyekben, megállapítja a kisajátítási arányt és árát, határoz a részesedési ügyekben. Az utasítás a gyors intézkedést előírja. A szolgalmi és reális jogok nem akadályozzák meg a kisajátítást. A bizottság határozatai ellen a bizottsági üléstől számított 15 nap alatt lehet felebeznit. A megyei bizottság ítélete ellen a kisajátítás, kvota-megállapítás és a terület megválasztása, tekintetében a Főtanácshoz lehet felebeznit. A birtokosok, érdekelt falusiak, hitelezők, jálogjogosok, haszonélvezők és mindazok, kiknek valami más reális joguk van betáblázva, a bizottság határozatát a kisajátítási ár tekintetében joguk van megtámadni a táblához való felebbezésel 15 nap alatt.

Házaknál varrást elvállalok.

Cimem a könyvkereskedésben. 65 1—3

Egy varrógép eladó Viz-utca 2. szám alatt. 61 2—3

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság“ könyv- és papirkereskedésébe egy tanuló, ki magyarul, németül és románul beszél, azonnal felvétetik.

Nagy, kétajtós, kitűnő karban levő

Wertheim-szekrény
eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Nyomdász-tanonc

azonnali belépésre felvétetik
lapunk kiadóhivatalában :::

Diófa-csemete a híres sebeshelyi fajból eladó. Kohn Mór Szászváros.

58 3—3

Eladó két holdas gyümölcsös kert, továbbá különféle butor-darabok, (kredenc márvány lappal, mosdó, tűkör, ágyak stb.) Alsómajor-utca 3. szám alatt. 59 3—3

„KORONA“ SZÁLLODA Szászváros.

Szobák, ebédek, vacsorák, naponta friss csapolású sör, kitűnő fajborok, minden este Duma Pepi gordonka-szólista vezetése mellett cigányzene!

162 19—

SPEIL EDE, a Korona vendéglőse.

VLÁD VIRGIL gyógyszertára Szászváros.

Világciikk! Világciikk!

Vérszegények figyelmébe ajánljuk békeminőségű

China vasbor-unkat

Gyári raktáron tartunk bel- és külföldi pipere-cikkeket (szappanok, illatszerek, puder, hajszesz, szájviz, fogpászta stb.) Tisztelettel:

VLÁD VIRGIL gyógyszertára
DEUTSCH, bérlő.

23 13—

„KORZÓ“ kávéház és cukrászda Szászvárosban.

Ajánlja jégbehűtött naponkénti friss csapolású sörét. Kitűnő reggelik, villásreggelik, ebédek, vacsorák, hideg ételek valamint **fajborok** kaphatók. **Fagylalt, tészták,** torták s hűsítő italok. Tisztelettel:

NERHAFT JÓZSEF,

a „Korzó“ kávéház bérlője, Szászváros, Főtér.

16 15—

Szászvárosi Könyvnyomda

Részvény-Társaság

elvállalja bármilyen műve, folyóiratok, stb. legmodernebb stilszerű előállítását, ennek

könyv és papirkereskedése

bővelkedik a legnagyobb választékban irodai, iskolai kellékekben, folyóiratok, valamint az irodalom legjobb műveiben stb. a legjutányosabb árak mellett